

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Lovforslaget har til formål at skærpe straffen for visse former for overtrædelser af straffelovens § 266 b om racediskrimination m.v. navnlig med henblik på at søge at imødegå, at Danmark bliver et fristed for udbredelse af nazistisk og racistisk propaganda.

I tilknytning hertil tilsigtes en skærpet håndhævelse af straffelovens § 266 b gennem en ændring af anklagemyndighedens tiltalepraksis.

2. Gældende ret

2.1. Oversigt over retsudviklingen

Straffelovens § 266 b blev oprindeligt indsat i straffeloven ved lov nr. 87 af 15. marts 1939 på baggrund af den antisemitiske kampagne, som udgik fra nazismen i Tyskland i 1930'erne, og som også fik udløbere i Danmark. I bemærkningerne til lovforslaget henvises således til »de i den nyeste Tid opdukken- de Foreteelser som Forfølgelser af Racer, Troessamfund m.v.«. Der henvises herom til Rigsdagstidende 1938/39, sp. 316 (særligt sp. 327), 346, 923, 966, 4663, 5303, 5412, tillæg A, sp. 3739 (særligt sp. 3782), samt tillæg B, sp. 737 (særligt sp. 743 og sp. 823) og sp. 1905.

Bestemmelsen fik – bortset fra tilføjelsen af ordene »seksuelle orientering« i 1987, jf. umiddelbart nedenfor – sin nuværende formulering ved lov nr. 288 af 9. juni 1971. Lovændringen skulle gøre det muligt for Danmark at ratificere FN's konvention om afskaffelse af alle former for racediskrimination af 21. december 1965 (racismekonventionen), jf. bekendtgørelse nr. 55 af 4. august 1972. Se nærmere herom nedenfor pkt. 2.2.

Ved lov nr. 357 af 3. juni 1987 udvidedes bestemmelsen i § 266 b til også at omfatte et forbud mod diskrimination på grund af seksuel orientering. Dette skete på baggrund af en indstilling fra kommissionen til belysning af homoseksuelles situation i samfundet, senere offentliggjort som kapitel 4 i betænkning nr. 1127/1988 om homoseksuelles vilkår. Der henvises herom til Folketingstidende 1986/87, sp.

7062, 9683, 11185, 11474, tillæg A, sp. 4169, og tillæg B, sp. 1543.

2.2. Ændringen i forbindelse med ratifikationen af FN's racismekonvention

Som nævnt havde lov nr. 288 af 9. juni 1971 til formål at muliggøre dansk ratifikation af racismekonventionen, herunder særligt at opfylde kravet i konventionens artikel 4 om iværksættelse af foranstaltninger, der tager sigte på at bekæmpe enhver tilskyndelse til eller udøvelse af racediskrimination, jf. Folketingstidende 1970/71, sp. 173, 843, 7434, 7707, tillæg A, sp. 1183, og tillæg B, sp. 3001.

Lovændringen byggede på en betænkning (nr. 553/1969) om forbud mod racediskrimination. Der henvises særligt til betænkningens s. 13-14, 25-28 og 33-35.

I lovforslaget om en ændret formulering af straffelovens § 266 b anvendtes – i overensstemmelse med det sagkyndige udvalgs udkast – formuleringen trues, forhånes eller gøres til genstand for »nedsættende omtale eller behandling«. Om denne formulering hedder det i betænkningen, s. 27, at det foreslåede udtryk »giver ... særlig grund til at fremhæve, at forhold af ringe grovhed ikke bør anses for omfattet af bestemmelsen«.

Under folketingsbehandlingen fremsatte justitsministeren (Thestrup) forslag om at ændre formuleringen »gøres til genstand for nedsættende omtale eller behandling« til: »nedværdiges«. I bemærkningerne til ændringsforslaget (jf. Folketingstidende 1970/71, tillæg B, sp. 3006) henvises til, at med den foreslåede ændring vil bestemmelsen i højere grad end i den oprindelige formulering tilgodese hensynet til menings- og ytringsfriheden.

Ændringsforslaget blev støttet af samtlige partier i Folketinget, og lovforslaget (i den endelige affattelse) blev vedtaget énstemmigt.

2.3. Tiltalepraksis

Under 1. behandlingen af lovforslaget (jf. Folketingstidende 1970/71, sp. 845) gav den socialdemokratiske ordfører (K. Axel Nielsen) udtryk for håb om, at der ikke ville blive mange sager om overtræ-